

пізніше, 1966 року, одержав нову назву Головне управління з охорони державних таємниць у пресі при Раді Міністрів УРСР.

Однією з форм викреслень з історії імен викритих партією, «ворогів народу», яку широко запроваджували цензурні відомства, особливо у 20—30-х роках, стало ретельне заклеювання цупким папером окремих рядків змісту тих одиничних видань, які спрямовувалися у спецфонди. На тих рядках зазначені прізвища й назви статей авторів, які пізніше були репресовані радянською владою, а отже, заборонені для згадування у відкритій пресі.

Можна зробити висновок, що цензура існувала в Україні майже протягом всього її існування - від часів Київської Русі і до сьогодні.

**«Електронний каталог – як ресурс та послуга»
у рамках секції НМБК МОН України з обробки документів та ведення
довідкового апарату**

УДК 025.34:024

Водолазская В. М., зав. отделом науч. обработки фондов и орг. каталогов
Научная библиотека Донецкий национальный университет
Адрес: ул. Университетская, 24, г. Донецк, 83001, Украина
Тел. (062) 305-23-78.

E-mail: library.div@donnu.edu.ua

Сайт: <http://library.donnu.edu.ua/>

**ЭЛЕКТРОННЫЙ КАТАЛОГ НБ ДонНУ В СИСТЕМЕ
БИБЛИОТЕЧНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ.**

На различных этапах создания системы ЭК НБ ДонНУ приоритетным заданием оставалось эффективное обслуживание читателей за счет постоянного совершенствования поисковых возможностей системы. Сегодня ЭК НБ ДонНУ является частью интегрированной системы, работающий в реальном времени, решающий ряд задач, направленных на автоматизацию библиотечных процессов. АБИС ДонНУ поддерживает международные коммуникативные форматы, используемые для международного обмена библиографическими данными (MARC21, UNIMARC, RUSMARC). ЭК включает библиографические записи, организованные по стандартным правилам описания. Возможность удаленного заказа литературы, доступ к ЭК библиотеки, доступ к литературе, хранящейся в электронном виде – это те задачи, которые стали приоритетными в связи с развитием новых технологий, повсеместным использованием локальных сетей, а также глобальной сети INTERNET. В настоящее время ЭК ДонНУ содержит более 175000 записей, охватывающих более 100000 единиц хранения фонда библиотеки.

В АБИС ДонНУ реализованы средства настройки индивидуальных рабочих мест. Автоматизированные рабочие места (АРМ) несут основную функциональную нагрузку.

Основные функции автоматизированных рабочих мест в условиях обслуживания читателей НБ ДонНУ, в т. ч.:

Комплектование:

5. учет заказов;
6. учет поступления и выбытия изданий;
7. учет учебников;
8. книгообеспеченность, анализ по видам изданий и темам рубрикатора.

ЭК–Редактор:

- настройки шаблонов для ввода различных документов;
- контроль полей, вводимых по шаблонным правилам;
- полный контроль подполей ISBN, ISSN;
- автоматическая проверка орфографии;
- автоматическое формирование справочных словарей, тезаурусов, рубрикаторов, авторитетных файлов;
- поддержка всех уровней БО: монографического, аналитического, сериального и коллекций;
- навигация между записями непосредственно в редакторе;
- средства формального контроля записей;
- экспорт/импорт (RusMarc, Marc21).

В режиме работы все поля Marc-формата снабжены справочными файлами. Для редактирования предусмотрены два стандартных режима «Таблица» и «Отдельная запись».

ЭК-Поиск:

- индивидуальная настройка поиска;
- комбинированный поиск;
- сканирующий поиск;
- поиск по словарям;
- систематический поиск по таблицам ББК;
- использование в поиске логических операторов и задания временных интервалов.

ЭК-поиск для WWW - <http://library.donnu.edu.ua/catalog>

Заказ:

- заказ издания;
- контроль даты и времени заказа;
- место выдачи;
- исполнение заказа;
- удаленный заказ изданий по локальной сети или посредством Интернет;
- бронирование книг читателем.

Таким образом, на сегодняшний день в НБ ДонНУ решаются задачи комплексной автоматизации библиотечных процессов.

Сегодня ЭК НБ ДонНУ обеспечивает:

- эффективное обслуживание пользователей;
- многоаспектное оперативное отражение фондов библиотеки;

- поиск информации по любому элементу библиографической записи;
- использование авторитетных данных при создании и поиске информации;
- интеграцию ресурсов библиотеки в информационный простор университета, региона и сеть Интернет;
- создание информационного комфорта для пользователей.

УДК 025.4.06

Губренко Ірина Юрїївна,

завідувачка сектором відділу інформаційних технологій
та комп'ютерного забезпечення НБ ХДУХТ

конт.тел.: 349-45-35

e-mail: biblio-hduht@mail.ru

«СТВОРЕННЯ ГАЛУЗЕВОГО ТЕЗАУРУСА В ЛІНГВІСТИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕЛЕКТРОННОЇ БІБЛІОТЕКИ ХАРКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ХАРЧУВАННЯ ТА ТОГІВЛІ»

Активне впровадження в практичну роботу бібліотек автоматизованих технологій ставить високі вимоги до лінгвістичного забезпечення автоматизованих інформаційних бібліотечних систем (АІБС), тому воно знаходиться в стані постійного вдосконалення і є найбільш проблемним аспектом роботи електронної бібліотеки (ЕБ).

У зв'язку із зростанням обсягу документальної інформації організація її швидкого і ефективного пошуку стає все більш актуальною проблемою. При організації автоматизованого пошуку документальної інформації найважливішою є проблема формалізації змісту документа та запиту. При цьому необхідно, щоб пошук здійснювався відповідно до змісту всього тексту документа чи за його пошуковим образом, а як запит найчастіше виступають окремі ключові слова або їх логічні комбінації. Саме на такій технології заснована дія тезауруса, основу якого становлять логічні зв'язки.

Як показує досвід нашої бібліотеки, користувачі частіше зацікавлені вести пошук не за класифікаційними системами, а за запитом тематичного, предметного характеру. Тому нам здається доцільним розширити можливості тематичного пошуку на основі використання тезауруса, бо він для користувачів є найбільш зрозумілим пошуковим засобом, за допомогою якого вдається знайти велику кількість релевантних документів за тематикою та галузевим профілем Харківського державного університету харчування та торгівлі (ХДУХТ).

Тезаурус – це термін, який широко використовується в галузі інформатики як складова частина інформаційно-пошукових систем. Можна виділити два визначення тезауруса:

1. Тезаурус – це словник, що відображає семантичні відношення між лексичними одиницями дескрипторної інформаційно-пошукової мови (дескрипторами) і призначений для пошуку слів за їх смисловим змістом.